

DEN URBANE PAUSE

DEN

URBANE PAUSE

LYSKRYDSET SOM OMKVÆD

Lyskrydset spiller en væsentlig rolle for cyklistens rejse gennem byen.

Som et omkvæd vender det tilbage og giver cyklisten en pause i byen.

De fleste der har erfaring med at cykle har sikkert også erfaring med at cykle en længere søndagstur. Lange ture ud af Strandvejens bugtende veje til Bellavue eller måske sydpå til spidsen af Amager ad Kalvebod Fælleds lange snorlige stier. Kendetegnende for begge ruter er lange stræk, hvor cyklisten har masser af tid til blot at cykle og opnå en rytme i sin cykling. Man kan sige, at kroppen og cyklen smelter sammen i en kontinuerlig fremdrift gennem landskabet. Men dette sker kun indtil det øjeblik indtræffer, hvor cyklen må stoppes og cyklisten må indse, at denne blot er en menneskelig krop af kød og blod og ikke er lavet af jern og tandhjul.

Disse øjeblikke, hvor cyklingen stoppes optræder ganske ofte i byen. Netop de mange forcerede stop og fartnedsættelser, som optræder for cyklisten på grund af trafik og trafikreguleringen, er med til at definere urban cykling i forhold til de lange søndagsture på landevejen.

Det er værd at holde sig for øje, at cyklisterne i byen ikke kan undgå stop-situationen ved det røde lys (medmindre de selvfølgelig kører over for rødt). Det er et tvunget ophold, der, i et kortere eller længerevarende tidsrum, fratager dem muligheden for at være cyklist. De er således henvist til blot at være statiske fodgængere med en cykel i hånden. Men hvilken rolle spiller disse urbane brud for den urbane cyklist?

Først og fremmest kan man se på selve måden cyklisten står placeret ved lyskrydset. Er begge fødder placeret på jorden? Støttes der i stedet blot med tæerne? Eller måske er cyklisten en af de heldige, der har fået plads langs

kantstenen og kan placere sin fod her i et lidt højere og mere behageligt leje. Man kan iagttage mange forskellige måder, hvorpå der holdes stille ved lyskrydset, hvilket illustrationerne også vidner om. Udover det interessante og kuriøse i at iagttage de forskellige måder cyklisterne er placeret på ved det røde lys, så kan man også spørge til, hvad der sker under denne ventetid?

På grund af det tvungne stop bliver cyklisten placeret i en interessant situation. Reelt træder der nemlig et andet sæt sociale regler i kraft for cyklisten, på grund af det røde lys der dikterer stoppet. Der er mulighed

for, at blikket frit kan vandre mellem byens arkitektur, rum og medtrafikkanterne. Den voyeuristiske adfærd bliver legitimeret af stoplyset, og samtidigt kan cyklisten "gemme" sig bag sin cykel. Dermed opnås en situation, hvor det er "tilladt", ja nærmest obligatorisk at lade sit nysgerrige blik bestemme. Og skulle cyklisten blive fanget i en uheldig situation, ja så har cyklisten, qua sin cykel, muligheden for at undslippe blikket og konsekvenserne af dette ved simpelthen at cykle væk.

Lyskrydset kan, ud over at være arnestedet for voyeuristisk adfærd,

også give anledning til mere klassiske interaktioner mellem trafikanter, idet stoplyset er stedet, hvor alle trafikanter "nulstilles", og kommunikation kan foregå på tværs af vejen. Fra utallige Hollywood film kender vi for eksempel situationen, hvor unge mænd i store biler, foran det røde lys, gasser op og lader motorerne brøle om kap med hinanden. En nonverbal udveksling og styrkeprøve, der lader maskinerne tale frem for bilisterne inden i. En situation, der desuden viser, hvorledes det er bilerne, der ses og føles i bylandskabet, snarere end det er menneskene inde i dem. For cyklisten bliver lys-

krydset ligeledes også en mulighed for at kommunikere med de andre trafikanter. Men da cyklisten ikke er gemt bag en metalkasse, er der rig mulighed for at kommunikere med alle sanser. Cyklisten kan høre, dufte, føle og se de andre trafikanter omkring sig, og dermed måske være heldig at overhøre en sjov samtale, eller dufte den friskbryggede kaffe i hånden hos nabo-cyklisten. På denne måde skabes interaktion mellem byens cyklister.

I en travl hverdag kan lyskrydset dog også godt virke som et irriteringsmoment. Et unødvendigt brud på cyklistens rytme eller en forsinkelse i forhold til den samlede transporttid. Man kan dog vælge at antage lyskrydsets tvunget stop, som et mellemrum, hvori der netop er tid til interaktion med byen og medtrafikanterne. Og fordi cyklisten er udenfor og optaget af at cykle, kan denne ikke samtidig være online på sin pc eller være i færd med at læse dagens rapport. Cyklisten er, i kraft af manglen på alternativer, "tvunget" til blot at holde pause og kan forhåbentlig nyde pausen uden stress.

Ser vi på cykelturen gennem byen, som en rejse, så bliver disse tilbagevendende stop små pauser på rejsen, der lægger sig ind imellem byens forskellige rumtypologier og intensitetsniveauer. Pauserne bliver til urbane omkvæd, og med deres tilbagevendende minder de om cyklin-

gens rytmiske element.

Lyskrydset er et vigtigt sted for cyklisten. Det er med til at definere den urbane cykeltur i forhold til de mere rekreative cykelture på landet, og som beskrevet kan lyskrydset også ses som garant for en række positive oplevelser og forhold for cyklisten. Disse spænder fra mulighed for oplevelse af byen til en medvirkende årsag til mindre stress ved som et lille omkvæd at give cyklisten en lille pause i sin travle hverdag.

Men, som det kan ses ude på cykelstierne, så er det ikke alle, der opfatter lyskrydset på samme positive måde. Nogle gange anses det røde lys blot, som en hindring, der ødelægger rytmen og tvinger cyklisten til et stop, som cyklisten vil gøre meget for at bekæmpe.

Denne artikel er en omskrivning og forkortelse af kapitlet "Den Urbane Pause" fra mit speciale "Cykling som urban tilstedeværelsesform" KUA, november 2009.

I forbindelse med arbejdet på denne artikel og mit speciale har jeg fulgt og dokumenteret en enkelt cykeltur igennem København på cykel, fra cyklistens bopæl på Nørrebro til universitet på Amager. Under denne rejse på 20 minutter blev næsten 2 minutter tilbragt ventende i et af de 16 lyskryds, der blev passeret på den 6 km lange rute.

